

Številka: 010-37/2018

Datum: 03.09.2019

ZAPISNIK 6. seje Sveta NVO

ki je potekala 03.09.2019, s pričetkom ob 13.00 uri v sejni sobi 205.

Lista prisotnosti je priložena in je sestavni del tega zapisnika.

Dnevni red:

1. Potrjevanje zapisnika 5. seje Sveta NVO
2. Obravnava tem:
 - a. Urejanje zelenih javnih površin
3. Razno
 - a. predstavitev pobude za vključitev prepovedi hidravličnega lomljenja v Zakon o varstvu okolja (ZVO)

K 1. točki:

Člani potrjujejo zapisnik 5. seje Sveta NVO z dne 16.07.2019.

Sklep 6/1

Potrdi se Zapisnik 5. seje Sveta NVO z dne 16.07.2018.

K 2. točki:

Urejanje zelenih javnih površin

Marko Peterlin in **Maja Simoneti** sta obširno predstavila problematika urejanja javnih površin v mestih vključno s predlogi rešitev.¹ Obenem izpostavi zavedanje, da se tema dotika več resorjev, a nosilna resorja sta na MOP. Gre pa za področje, ki je bilo zapostavljeno od 90-ih let prejšnjega stoletja.

Javne (zeleno) površine so **komunalna infrastruktura kolektivnega značaja**, ki zagotavlja kakovost bivanja (**družbene funkcije**), izboljšuje stanje bivalnega okolja (**ekosistemske funkcije**) in oblikuje vrednost in identiteto lokalnega okolja (**ekonomska in kulturna funkcija**).

Pomen zelenih in javnih površin v urbanem okolju se **pod vplivom podnebnih in demografskih sprememb povečuje**, zato naj bi se javni ukrepi za zaščito in spodbujanje razvoja zelenih in javnih površin širili na celotni teritorij naselja.

¹ člani sveta so predhodno prejeli gradivo Mreže za prostor, Plana B za Slovenijo, IPoP in PIC.

Urejanje zelenih in javnih površin se v Sloveniji **načrtuje** pod pogoji prostorske zakonodaje in načelnih pravil, **dejavnost urejanja** pa je skladno z zakonom o varstvu okolja obvezna gospodarska javna služba lokalnega pomena za izvajanje katere zaenkrat država še ni predpisala podzakonskih predpisov in pogojev izvajanja, čeprav zakon to napoveduje.

Kolektivni značaj urejanja javnih in zelenih površin javne infrastrukture vpliva na **pomanjkljivo zavedanje o pomenu in pogojih njenega urejanja pri odločevalcih in uporabnikih**. Javni interes za funkcije urejenih javnih in zelenih površin je razdeljen med več resorjev od **urejanja prostora**, prek **varstva okolja** do javnega **zdravja**, upravljanja **voda** in **ohranjanja narave** od **trajnostne mobilnosti** in **turizma**. Značaj javnih in zelenih površin vpliva na učinkovitost zastopanja interesov za urejanje zelenih in javnih površin v sistemu urejanja prostora in komunalnih dejavnosti, v sistemu **manjka nosilec javnega interesa**.

Urejanje javnih in zelenih površin je v Sloveniji glede na stanje v prostoru in razvojne potrebe **strukturno podcenjeno in pomanjkljivo podprto** s podzakonskimi predpisi in to ogroža njihovo varstvo in razvoj ter bo imelo dolgoročno negativne vplive na kakovost bivalnega okolja in druge funkcije zelenih površin, na koncu tudi na vrednost prostora in nepremičnin.

Izpostavijo **stanovanjske soseske** in problematiko privatizacije in s tem povezano razdrobljenost javnih in javno zelenih površin. Nadalje problematiko **ravnanja z drevjem**, tako nestrokovno vzdrževanje kot neutemeljeno sekanje dreves. Očitno je, da javnost pričakuje od javnih oblasti zaščito dreves ne glede na njihovo lastništvo.

Peterlin izpostavi, da je velik razkorak med dolgoročnim načrtovanjem in kratkoročnimi ukrepi. Posledice nevdzdrževanja pa se bodo pokazale šele skozi čas.

PREDLOGI

1. Varstvo javnih površin in njihova formalna ureditev v skladu z veljavno zakonodajo bi morala dobiti mesto v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije kot ena izmed prioritete urejanja urbanega okolja;
2. Pri urejanju neurejenih lastniških razmerij, evidenc in vpisov v zemljiško knjigo bi bilo potrebno vzpostaviti trajnejše sodelovanje Ministrstva za javno upravo (pristojno za skrb nad premoženjem države in občin), Ministrstva za okolje in prostor, (pristojno za normativno ureditev grajenega javnega dobra) in Ministrstvo za pravosodje (pristojno za normativno ureditev zemljiške knjige), zato, da bi se več aktivnosti usmerilo v:
 - spodbujanje urejanja nepremičnega premoženja države in občin (ureditev lastništva in vpis v zemljiško knjigo) ter vzpostavitev dobrih in ažurnih evidenc ter nadzora nad tem;
 - to, da bi občine imele dober pregled nad javnimi površinami v urbanem okolju in te tudi razglasile za javno dobro;
 - ureditev neustreznih vpisov v listu B zemljiški knjigi (poenotenje), če gre za lastništvo občin in države.
3. Razmisliti je potrebno o morebitnih spremembah:

- Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti glede evidenc in boljšega varovanja premoženja države in občin, ki predstavljajo javne površine;
 - Zakona o urejanju prostora in Gradbenega zakona zaradi večjega poudarka na javnih površinah kot nujnem elementu kvalitete bivanja v urbanem okolju, boljšega evidentiranja grajenega javnega dobra in vzpostavitvi lokalnih pisarn za upravljanje s soseskami s pooblastilom zastopati javni interes (glej točko 5);
 - Zakona o zemljiški knjigi v smislu morebitne možnosti po uradni dolžnosti poenotiti ustreznost vpisov lastništva države in občin na javnem dobru.
4. Občine kot lastniki javnih površin bi se morale bolj angažirati v postopkih določanja pripadajočega zemljišča v smislu varovanja javnih površin v soseskah – v tem smislu bi bilo bolje, če bi probleme pripadajočih zemljišč reševala občinske strokovne službe, šele bolj zapletene ali konfliktne pa sodišče (morebitne spremembe Zakona o vzpostavitvi etažne lastnine na predlog pridobitelja posameznega dela stavbe in o določanju pripadajočega zemljišča k stavbi).
 5. Da bi občine bolje upravljale s soseskami in uspešneje reševale konflikte med zasebnimi interesi in javnim interesom v soseski bi bilo smiselno vzpostaviti »lokalne pisarne« za upravljanje s soseskami, ki bi jim bil potrebno dodeliti tudi javna pooblastila, na podlagi katerih bi lahko zastopale javni interes v soseski.
 6. Uvedba ustreznega instituta – zahtevka, s katerim bi lahko zainteresirani uporabniki javnih površin ali nevladne organizacije s področja urejanja prostora intervenirale v smislu varstva javne površine (vzpostavitev takega instrumenta v Zakonu o urejanju prostora ali Zakonu o kolektivnih tožbah).
 7. Celovita ureditev pogojev za izvajanje obvezne lokalne javne gospodarske službe »urejanje zelenih in drugih javnih površin« z določili zakona o varstvu okolja in podzakonskimi predpisi in priporočili ter določili o izvajanju dejavnosti in poklicni usposobljenosti poklicno

Luka Ivanič, vodja službe za sistem okolja in prostora na MOP, pove, da se je vloga občin v zadnjih letih spremenila. Nimamo nosilca interesa javnih površin, ki bi le te aktivno varovala.

Tomaž Banovec meni, da bi se morala stroka medsebojno uskladiti in pripraviti priporočila, standarde ipd. ter jih predložiti MOP. Sam sicer izpostavi izrazoslovno problematiko, tako pogreša besedo »zemljišče« v definicijah s tega področja.

Člani seje razmišljajo, da bi morda bilo dobro **organizirati posvet** skupaj z občinami ter ostalimi ključnimi deležniki, graditi na dobrih domačih (primer parka Tabor) in tujih praksah. Nato bi se bilo treba primarno lotiti Zakona o vzpostavitvi etažne lastnine na določenih stavbah in o ugotavljanju pripadajočega zemljišča (ZVETL), tudi Zakona o urejanju prostora (ZUreP), oblikovati normativno podporo v Zakonu o varstvu okolja (ZVO) za izdelavo strokovne podlage, nasloviti vlogo občin in jih pri tem stimulirati, v procese vključiti več ljudi kot samo urejevalce prostora (potrebno je namreč združiti več znanj; strokovno-pravna, urbanistična itd.); ni sicer potrebno vsega urejati z zakonodajo, veliko bi se dalo doseči se z jasnimi pravili za javne službe (izdelava priporočil, smernic).

K 3. točki:

Ostalo

Barbara Kvarc bolj podrobno predstavi **pobudo NVO za vključitev prepovedi hidravličnega lomljenja v Zakon o varstvu okolja (ZVO)**. V pobudi so zapisali, da je fracking sporen tako z vidika naslavljanja podnebnih sprememb (plin kot fosilno gorivo), kot tudi drugih negativnih vplivov na okolje in zdravje ljudi (vpliv na vode, vpliv na zrak, vključno z izpusti metana, vpliv na krajino in ekosisteme, raba kemikalij, nastajanje nevarnih odpadkov, potem je tu še problematika transporta in povezane mehanizacije, hrup idr.). Ob zavedanju, da je javna obravnava ZVO že zaključena, kljub temu vidijo trenutni proces spreminjanja ZVO kot odlično priložnost, da se ta dejavnost na ozemlju Slovenije prepove. Predlagajo, da se prepoved v ZVO opredeli smiselno enako kot prepoved geološkega shranjevanja CO₂ (166.a člen).

Predvsem so menja, da takšno pridobivanje fosilnega goriva v obdobju krize podnebnih sprememb preprosto ni času primerno; je tudi v nasprotju z mednarodnimi smernicami.

V pogovoru na seji se izpostavi vprašanje, ali je sploh možna prepoved v EU; kaj se zgodi z že pridobljenimi pravicami (koncesije)? Predlaga se pregled primerov Irske in Francije, kako so tam uredili to področje.

Minister načeloma ni naklonjen nekim splošnim prepovednim, temveč da je **zakonodaja tehnološko nevtralna**; saj bi morali že v dosedanjih postopkih prek PVO jasno ugotoviti, kaj je za okolje še primerno in kaj ne; sicer bo treba za vsako novo tehnologijo pisati oz. novelirati zakonodajo. Predstavniki NVO so mnenja, da se doslej to pri PVO ni najbolje upoštevalo. Pripravili bodo člen in obrazložitev. ZVO bo sicer šel v septembru v medresorsko obravnavo.

Gaja Brecelj izpostavi še **vprašanje glede štirih razpisov za NVO**. Vprašanje pošlje prek e-pošte Gregorju Plantariču.

Na vprašanje glede **podnebnega zakona** minister napove, da bo zakon predvidoma ta teden že v javni obravnavi.

Stanovanjska zakonodaja se ureja skladno s zadano časovnico. Prav tako se v rokih izvajajo aktivnosti glede **prenova Strategije prostorskega razvoja Slovenije (SPRS)**.

GZ in ZUreP sta trenutno v fazi konsolidacije po prejetih pripombah na javni obravnavi.

Sklep 6/2

Naslednji termin seje Sveta NVO bo predvidoma v torek, 24.09.2019, ob 13. uri. Tema je »osnutek Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN)«.

Svet se je končal ob 15. uri.

Zapisal:

Gregor Plantarič

Minister Simon Zajc